

HERGEBORTE VAN DE LEGENDARISCHE KERAMIEK VAN **PIERRE CULOT**

EARTH, PIERRE AND FIRE

Het werk van Pierre Culot, een van België's grootste maar ook meest tumultueuze keramisten, is opnieuw te koop. En zijn huis krijgt, onder impuls van zijn zoon Joseph, een tweede leven als artiestenresidentie, ontmoetingsplek en atelier. 'Dit mocht geen stoffig mausoleum worden.'

TEKST: THIJS DEMEULEMEESTER
FOTO: FILIP VANZIELEGHEM

Joseph Culot en Dimitri Jeurissen.

Soep, stokbrood in grote hompen, worst en filet américain, flesje bourgogne. Hoe relax kan een zaterdagmiddag zijn? We staan rond het keukenklok bij Joseph Culot te genieten van het spontane moment. Vanaf seconde één valt op: deze man kan entertainen en ontvangen, energiek en genereus als hij is. Het is een trekje dat hij van zijn vader heeft.

Pierre Culot (1938-2011), keramist, beeldhouwer, levensgenieter, deed het exact zo: hij bracht nagenoeg elk weekend mensen samen in zijn atelier in het Waals-Brabantse Roux-Miroir. Striptekenaar Hergé en designer Jules Wabbes zaten hier aan tafel, zoals zovele Franstalige bourgeois en ander artistiek volk. De keramist was een rebelse bon-vivant, kwistig met zijn geld, zijn feestjes en zijn talent. Talent om keramiek en sculpturen te maken én om mensen in te pakken. 'Niemand kon beter zijn werk verkopen dan hijzelf. Pierre leefde gulzig. Hij was een vrij elektron met een onstoppable drive. Maar een destructieve kant had hij ook. In zijn leven heeft hij met verschillende demonen moeten afrekenen in zijn hoofd. Als hij één frank had verdiend, gaf hij er drie weer uit. Zijn droom was om een eigen museum te openen over zijn keramiekcollectie. Hij kocht hier in het dorp verscheidene huizen om ooit zo'n expositie te maken. Daarvoor

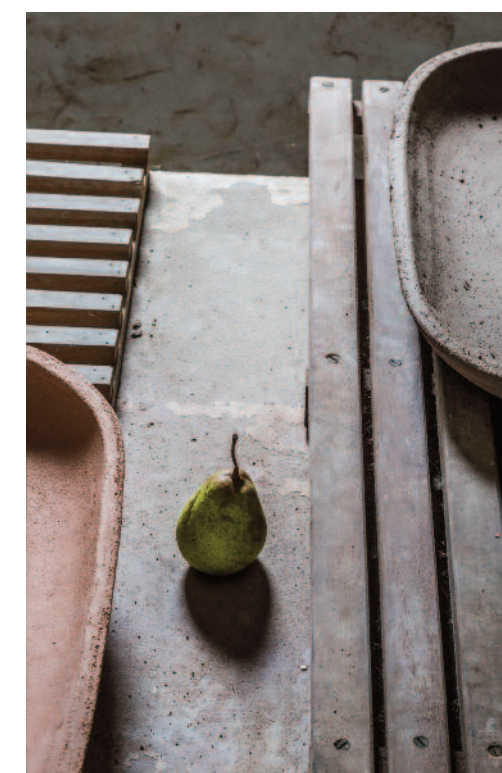
zocht hij continu geld, maar dat had hij niet. En dat bracht hem vaak in de problemen. Hij gaf op een bepaald moment zelfs ons huis als onderpand. Dat er bij veel Belgische banken stukken van Pierre Culot staan, is omdat hij daar schulden had', zegt Joseph Culot (51), met een mix van trots en gêne.

SYMPATHIEKE STAGIAIR

Zijn vader Pierre leerde de keramiekstiel tussen 1954 en 1957 in de Abdijsschool van Maredsous, waar hij al bekend stond als een recalcitrante leerling. Aan La Cambre in Brussel was hij ook te ongeduldig om het lang uit te houden. 'Mijn vader brandde van ambitie. Het waren ook spannende tijden', zegt Joseph Culot. 'België kende een ongeziene bloeiperiode qua architectuur en (toegepaste) kunst, in de aanloop naar Expo 58. Pierre ontmoette in die periode mijn moeder, Miche Wynants, een rustige kinderboekenillustratrice, die het ongeleide projectiel in mijn vader wat kon bijsturen. In 1957 ging hij ook in de leer bij Antoine de Vinck, een Belgische meesterkeramist met goeie connecties bij internationale verzamelaars.

Na De Vinck trok de rusteloze Culot zijn stoute schoenen aan en vertrok naar Bernard Leach. De Britse keramist was toen al wereldberoemd dankzij zijn →

**PIERRE CULOT
LEEFDE GULZIG,
EN HAD EEN
ONSTOPBARE
DRIVE. MAAR
HIJ HAD OOK
EEN DESTRUCTIEVE
KANT EN MOEST
AFREKENEN
MET HEEL WAT
DEMONEN.**

invloedrijke publicatie 'A Potter's Book', waarin hij de westerse en oosterse invloed op keramiek synthetiseerde. Toen Culot - amper twintig jaar oud - bij zijn atelier in St-Ives aanklopte, bleken 25 stagiairs op de wachtlijst te staan. Leach wimpelde hem af, maar zijn vrouw vond Culot charmant. Zo kon hij uiteindelijk toch negen maanden in het mythische atelier werken, waar kunstenaars als Richard Batterham en Patrick Heron over de vloer kwamen. Zo kwam hij spontaan in contact met de toenmalige Engelse artistieke intelligentsia, aan wie hij vrienden voor het leven overhield.

'Zelfbeschouwde Pierre zich nooit als een intellectueel. Hij had ook geen hoogdravend discours over zijn werk. Hij vond dat het voor zichzelf moest spreken, zowel zijn functionele als vrije creaties. Een handige netwerker was Pierre niet. En een masterplan had hij ook niet. Maar als er een trein passeerde die hem verder kon brengen in zijn carrière, sprong hij er wel op. Zijn energie en charme deden de rest. Hij was ook leergierig. Al van kindsbeen af verslond hij boeken over de Etrusken, de romaanse architectuur, de tuinen van Le Nôtre, het leven in Versailles, noem maar op. Al die invloeden merk je in zijn architecturale sculpturen in keramiek en steen, die hij vanaf de jaren tachtig vaak maakte in opdracht van landschapsarchitecten als Jacques Wirtz.'

In 1960 werd Culot opgeroepen om zijn legerdienst te doen in Congo. Hij werd er als parachutist gedropt op een historisch moment, toen de onafhankelijkheid in de lucht hing. Al ontdekte hij er ook pottenbakkers die op een compleet artisanale manier gebruikskeramiek maakten. Wie goed rondkijkt in Roux-Miroir ziet daar nog een paar voorbeelden van staan.

LIEFDESAFFAIRE

In de jaren zestig begon zijn aanhang te groeien, zowel in België als daarbuiten. In de belangrijke galerie van Baucher-Feron aan de Louizalaan in Brussel stonden zijn vazen tussen avant-gardedesign van Herman Miller, Charlotte Perriand, Georges Jouve en Willy van Der Meeren. Maar zijn grote doorbraak komt er in de vroege jaren zeventig, toen hij met enkele awards én museumshows (in het Stedelijk Museum in Amsterdam en het Victoria and Albert Museum in Londen) naam maakte. Musea voor

decoratieve kunsten begonnen zijn werk aan te kopen en er liepen belangrijke opdrachten binnen voor publieke sculpturen, zoals zijn 'Mur de pierre d'âge viséen' voor de Universiteit van Luik of zijn 'Porte de la Connaissance' in Ukkel. Na een reis in Japan, waar hij keramist Shoji Hamada ontmoette, volgde een turbulente periode. In Parijs leerde hij modeontwerper Jean-Charles de Castelbajac en fotografe Sarah Moon kennen, maar ook ontwerpster Andrée Putman, met wie hij 15 jaar een affaire had. Met zijn faam en opdrachtenboekje groeiden ook zijn persoonlijke issues, die hem uiteindelijk in geld- en gezondheidsproblemen brachten. Culot bleef verwoed creëren, exposeren en animeren, maar vanaf de jaren tachtig raakte keramiek uit de mode. Waardoor de naam Pierre Culot - de artiest stierf in 2011 - bij het grote publiek wat in de vergetelheid raakte.

REANIMATIE

Anno 2018 is keramiek weer helemaal hot. En hetzelfde geldt voor de naam Pierre Culot. De interesse in zijn werk werd in 2014 wakker geschud door een veiling bij het Parijse veilinghuis Piasa. 'De stukken kwamen toen allemaal uit de kelder hier', vertelt Joseph Culot. 'Het was me niet om het geld te doen, ik wilde eerder Pieres internationale faam testen. De veiling was een onverwacht succes, waardoor de vraag weer is aangezwengeld. Een tweede veiling komt er niet: ik heb niks meer te verkopen van zijn oude werk. We hebben andere plannen om deze plek levendig te maken. Een stoffig museum of dof mausoleum mag het alleszins niet worden.'

Dus stelde Culot junior een team samen om die renaissance te stroomlijnen. De sleutelfiguur is ondernemer Arnaud Van Schevensteen. Samen met Dimitri Jeurissen, vriend van het huis en medeoprichter van het creatief bureau Base Design, reanimeerde hij Culots atelierwoning. 'Wij hadden thuis al servies van Pierre Culot. Mijn ouders kenden hem persoonlijk. Ik ben hier als kind weleens geweest voor een diner. Mijn vroegste herinnering aan Pierre is: hij, dansend op de tafel', zegt Jeurissen, glaasje wijn in de hand. 'Pascal Slootmakers werkte vanaf zijn 17de in het atelier van Pierre. Hij was 25 jaar lang verantwoordelijk voor het gebruikskeramiek, dat hier in mallen gemaakt werd. →

Culots keramiek, lampen, tuinpotten en tafels zullen een nieuw publiek bereiken. Zelfs voor zijn houten droogrekken, ooit vol keramiek in wording, bestaat er belangstelling.

HET STEDELIJK MUSEUM IN AMSTERDAM EN HET VICTORIA AND ALBERT MUSEUM IN LONDEN STELDEN WERK VAN CULOT TENTOON.

Die productie van de door Pierre Culot ontworpen borden, kopjes, bowls en schalen is sinds een paar maanden weer opgestart. Maar we signeren die niet met 'Pierre Culot', maar met 'Atelier Culot'. Zo kunnen de verzamelaars het verschil zien. De vrije keramiekvormen, waarvoor Culot internationaal bekend was, maken we niet meer bij. We gaan echt geen postume Culots op de markt gooien.'

ENORME PRIVÉCOLLECTIE

Verwacht niet dat de atelierwoning, in de rue de la Poterie in Roux-Miroir, een cafetaria voor keramiekbedevaarders wordt, featuring servies van Culot. 'We willen doen zoals mijn vader vroeger deed: volgens afspraak hier mensen uitnodigen die interesse kunnen hebben in Pierres werk. Verzamelaars, bijvoorbeeld, maar ook kunstenaars, die hier een artiestenresidentie kunnen komen doen. De Brusselse keramist Eric Croes was de eerste deze zomer', zegt Joseph Culot.

In de 18de-eeuwse atelierwoning zijn nu fotogenieke opstellingen van het werk van Pierre Culot te zien. En een selectie keramiek uit zijn privécollectie. Dat gaat van 20ste-eeuwse keramisten (Bernard Leach, Shoji Hamada, Antoine de Vinck, Antonio Lampecco) tot anonieme stukken uit Congo, Jemen of Duitsland. 'En dan heb je de

**'WE ZIJN DE BOEL
HELEMAAL AAN HET
INVENTARISEREN
EN ARCHIVEREN.
ZO'N 3.000 VAZEN
EN POTTEN STAAN
ER IN DE KELDER.'**

kelder nog niet eens gezien', zegt Dimitri Jeurissen wanneer hij er het licht aanknipt. Op manshoge rekken staat het vol met potten en vazen, allemaal voorzien van een etiketje. 'In totaal zo'n 3.000 stuks. We zijn de boel helemaal aan het inventariseren en archiveren. Zelfs Joseph had niet door dat Pierre zoveel had verzameld. Onze droom is om een boek te maken. En om die historische collectie ergens te exposeren, in confrontatie met Pierres eigen werk. Het Stedelijk Museum in Amsterdam of het Victoria and Albert Museum in Londen zou natuurlijk geweldig zijn.'

CLAUSTRA'S

Intussen doet de wedergeboorte van Roux-Miroir al de ronde onder estheten. Architect Glenn Sestig, kunsthandelaar Boris Vervoort, tegelspecialist Dominique Desimpel, smaakmaker Bea Mombaers en natuursteenspecialist Tanguy Van Quickenborne kwamen hier al over de vloer. Via hun cliënteel zullen Culots keramiek, lampen, tuinpotten en tafels wellicht een nieuw publiek bereiken. Zelfs voor Pierres houten droogrekken, ooit vol keramiek in wording, bestaat er belangstelling. 'De bedoeling is dat we ook bespoken architecturale projecten doen in keramiek. Bijvoorbeeld met de Claustra's: Pierres sculpturale raamframes in keramiek waarmee je een volledige muur kan bouwen. Dat valt perfect te customizen voor hedendaagse projecten. Interesse is er alvast genoeg. Maar haast hebben we niet. We willen het rustig aanpakken.' Stokbrood met bourgogne zijn een goed begin.

De keramieklijn van Pierre Culot is te koop bij Graanmarkt 13 in Antwerpen. Vanaf 39 euro voor een kleine bowl tot 6.000 euro voor een volledig servies voor zes personen.
www.atelierpierreculot.com

De door Culot ontworpen borden, kopjes, bowls en schalen worden opnieuw geproduceerd.

